

Фондация за
достъп до права

Foundation for
Access to Rights

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА 2025

FARBG.EU

Съдържание

03

ВЪВЕДЕНИЕ

04

ПРЕДОСТАВЯНЕ НА
ПРАВНА ПОМОЩ,
ДИГИТАЛНИ УСЛУГИ
И ИНФОРМАЦИОНЕН
ОБХВАТ

07

СТРАТЕГИЧЕСКИ
ДЕЛА

10

СОЦИАЛНО-
ИКОНОМИЧЕСКО
ВКЛЮЧВАНЕ И
ТРУДОВА
ИНТЕГРАЦИЯ

12

ИНФОРМАЦИОННИ
КАМПАНИИ И
ИНИЦИАТИВИ ЗА
ГРАЖДАНСКО
АНГАЖИРАНЕ

14

ПРОЕКТИ 2025

19

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

През 2025 г. Фондация за достъп до права – ФАР препотвърди устойчивия си ангажимент към защитата на бежанците, мигрантите и лицата без гражданство в България. Воден от мисията за осигуряване на равен достъп до правосъдие, екипът продължи да развива своите основни направления в областта на бежанското и миграционното право.

Централно място в оперативната работа отново заемаше безплатната правна подкрепа. Чрез съчетаване на директни консултации онлайн и на терен, както и съвременни дигитални инструменти, ФАР гарантира безопасен и улеснен достъп до правни съвети за широк кръг от хора. Паралелно с това организацията инвестира усилия в развитието на експертния потенциал у нас, провеждайки специализирани обучения за специалисти и адвокати в сферата.

През изтеклата година ФАР приключи ключови инициативи и постави началото на нови проектни партньорства. Тези усилия разкриха допълнителни възможности за застъпничество и пряка подкрепа, утвърждавайки организацията като авторитетен фактор в защитата на основните човешки права и правовата държава. Същевременно продължи и надграждането на специализираните услуги, сред които трудовото посредничество като критичен елемент за пълноценната интеграция у нас. Годишната премина под знака на сериозни предизвикателства за целия неправителствен сектор, свързани със свиването на грантовото финансиране, засилената конкуренция за проектни предложения и все по-сложната геополитическа и икономическа среда. Въпреки тези неблагоприятни тенденции, организацията успя да запази финансовата си устойчивост, да съхрани ключовите си дейности и да продължи да предоставя незаменима подкрепа на своите бенефициенти.

Настоящият доклад представя реализираните през 2025 г. инициативи и дейности на ФАР, постигнатите резултати и тяхното въздействие върху общността.

Предоставяне на правна помощ, дигитални услуги и информационен обхват

В съответствие със своята стратегическа мисия – да превръща теоретичните права в работещи механизми за защита и да предотвратява произволното им ограничаване – през 2025 г. ФАР затвърди ролята си на водеща организация в предоставянето на правна подкрепа и ориентация за бежанци^[1], мигранти и лица без гражданство.

Реализацията на тези дейности бе възможна благодарение на устойчивите партньорства с Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН) в България, Български фонд за жените, програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) на Европейската комисия, Програма „Европа“ на Столична община.

Мултидисциплинарният екип на организацията – включващ адвокати, преводачи, културни медиатори, специалисти по дигитални комуникации и теренни сътрудници – осигури непрекъсваем достъп до съдействие, както през дигиталните канали на ФАР, така и чрез пряка работа на терен. В резултат на тези усилия през 2025 г. бяха проведени правни консултации с 4 707 бенефициенти, като за над 1 200 от казусите бе поето цялостно и дългосрочно правно представителство.

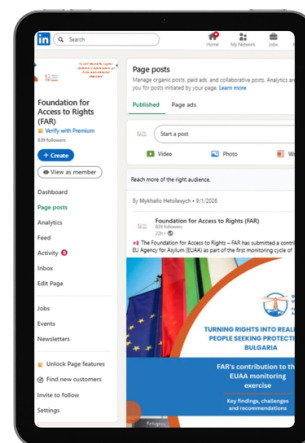
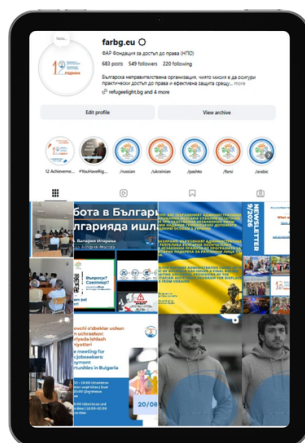
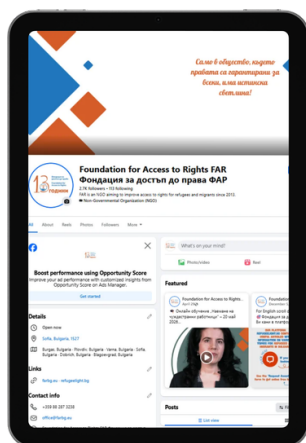
Във всички свои интервенции екипът прилагаше индивидуален подход, съобразен с културния контекст и специфичните нужди от закрила на най-уязвимите групи.

^[1] Понятието „бежанци“ в настоящия доклад е използвано в разширен смисъл и обхваща лица, търсещи международна закрила, носители на бежански или хуманитарен статут, както и лица с предоставена временна закрила.

Показател/ Индикатор	Стойност	Описание
Общ брой консултирани бенефициенти	4 707	Лица, получили правни съвети и консултации през годината
Случаи с дългосрочно правно управление	1 200+	Комплексни казуси, поети за процесуално и правно съпровождане
Правна подкрепа и социално-икономическо включване	2 958	Бенефициенти, подпомогнати за интеграция и достъп до права
Ползвали дигиталния инструмент за правна помощ	726	Лица, получили правна подкрепа чрез специализираната платформа
Информирани относно определяне на статут	1 023	Осъществена двупосочна дигитална комуникация в refugeelight.bg
Езиков обхват	13	Езика, на които са предоставяни консултациите
Географски произход	80+	Държави на произход на бенефициентите

През 2025 г. ФАР продължи активно да надгражда и разширява съдържанието на специализирания информационен портал Refugeelight.bg. С цел осигуряване на навременна, актуална и практическа подкрепа, платформата вече разполага с над 123 информационни статии, обхващащи широк спектър от тематични категории – от процедури за закрила, правна помощ и престой в България, до достъп до пазара на труда, здравеопазване, образование и социални права. През годината 333 700 лица се възползваха от специализираните онлайн ресурси на ФАР.

Дигитален канал/ Платформа	Мярка	Постигнат резултат
Портал Refugeelight.bg	Уникални потребители	333 700
Социални мрежи (Facebook, Instagram, TikTok, X, LinkedIn, Telegram)	Прегледи на публикации	282 500
Социални мрежи	Общ брой последователи	12 800

Отмяна на незаконосъобразни разпоредби по Хуманитарната програма за лица от Украйна

С Решение № 6762 от 26 юни 2025 г. по дело, водено с правната подкрепа на Фондация за достъп до права – ФАР, Върховният административен съд отмени незаконосъобразни разпоредби от Програмата за хуманитарна подкрепа и интеграция на разселени лица от Украйна с предоставена временна закрила. Съдът прие, че част от критериите за определяне на т.нар. „рискови групи“, засягащи деца и семейства с деца, противоречат на националното, европейското и международното право. Решението представлява важна стратегическа победа, която допринася за възстановяване на правата на засегнатите семейства и утвърждава принципа, че достъпът до хуманитарна подкрепа следва да бъде съобразен с най-добрия интерес на детето и със стандартите за закрила на уязвимите лица. Решението бе потвърдено от петчленен състав на Върховния административен съд.

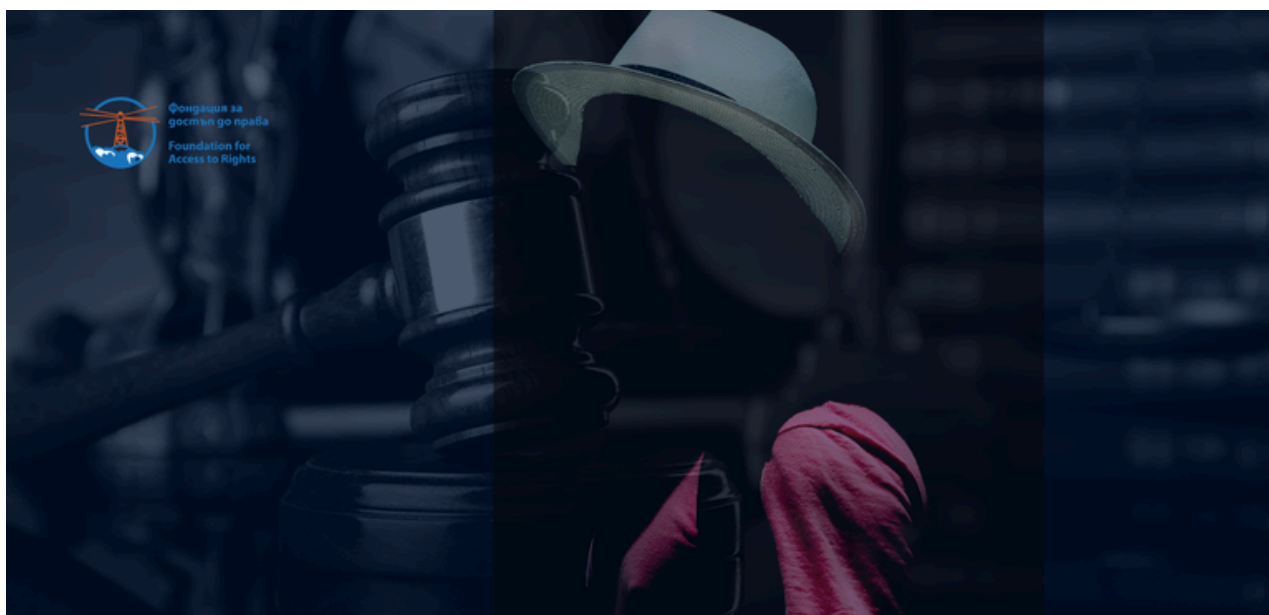
Стратегически дела

Преюдициално запитване до Съда на ЕС (Дело C-761/25)

По дело, водено с правната подкрепа на Фондация за достъп до права – ФАР, Административен съд – Варна отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз, по което е образувано дело C-761/25. Запитването поставя въпроса дали правото на Европейския съюз допуска лица с предоставена временна закрила да бъдат изключвани от достъп до семейни помощи за деца, както и как следва да бъдат тълкувани гаранциите за социално подпомагане, правата на детето, правото на образование и принципът на недопускане на дискриминация съгласно Директива 2001/55/ЕО и Хартата на основните права на Европейския съюз. Делото е от особено значение, тъй като Съдът на ЕС за първи път ще се произнесе по тези въпроси. Решението му ще има значение не само за лицата с временна закрила в България, но и за прилагането на правото на ЕС във всички държави членки.

Казусът „Чангу“

Мъж от Танзания, живял близо три десетилетия (29 години) в България в пълен „правен вакуум“ – без документи, статут и право на труд. След дългогодишна борба на ФАР, преминала през Съда на ЕС, през април 2025 г. Върховният административен съд на България призна, че човешкото му достойнство е било нарушено, и разпореди предоставянето на хуманитарен статут.

Делото Ilareva and Others v. Bulgaria пред ЕСПЧ

През 2025 г. Европейският съд по правата на човека осъди България за неефективно разследване на жестоки онлайн атаки, смъртни заплахи и език на омразата срещу адв. Иларева, провокирани от дейността ѝ в защита на мигрантите. Решението потвърди, че държавите имат позитивно задължение да защитават човешките права както офлайн, така и в дигиталното пространство.

В рамките на финансирания от ЕС изследователски проект FAiR бе публикувана книгата „Unseen Lives“ („Невидими животи“), която събира редки свидетелства за имиграционно задържане, принудително връщане и борбата с правната несигурност. Част от публикацията са и двата ключови случая от практиката на ФАР— Казусът „Чангу“ и делото Ilareva and Others v. Bulgaria.

Социално-икономическо включване и трудова интеграция

През 2025 г. ФАР продължи активно да подпомага информираността и интеграцията на бежанците и мигрантите чрез пряка работа на терен и целева подкрепа за достъпа им до пазара на труда.

Информационни сесии

През годината адвокатите на ФАР проведоха над 50 информационни сесии, разпределени в 5 области в страната – София, Пловдив, Варна, Бургас и Добрич. Събитията достигнаха до близо 1000 бежанци и търсещи закрила, предоставяйки им практически знания и правна ориентация. Темите от проведения цикъл информационни сесии обхващат ключовите аспекти на правната, социалната и икономическата интеграция на търсещите и получилите закрила у нас. Разглежданите въпроси бяха организирани в няколко основни тематични направления: правен статут, режими на пребиваване и натурализация; административни процедури и практически права; пазар на труда, трудови права и бизнес инициативи; социално подпомагане, достъп до образование и др.

Платформа Refugeelight.bg

Фондация за достъп до права (ФАР) продължи да развива и обогатява интерактивната карта на услугите в [RefugeeLight.bg](https://Refugeelight.bg) – ключов дигитален ориентир за достъп до подкрепа в цяла България. Платформата постоянно разширява обхвата си от актуализирана информация за правна и хуманитарна помощ, социални, здравни и образователни услуги, настаняване и професионално обучение. Достъпна на няколко езика, картата е незаменим ресурс както за бежанци, мигранти и членове на местната общност, така и за експерти и организации на терен. Развитието и редовното обновяване на услугите се осъществиха с подкрепата на Върховния комисариат на ООН за бежанците (UNHCR Bulgaria) и Български фонд за жените.

Социално-икономическо включване и трудова интеграция

Трудова заетост

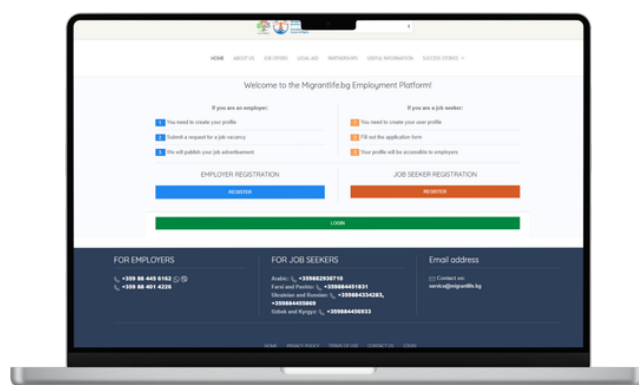
През 2025 г. ФАР, в качеството си на лицензиран трудов посредник, продължи да оказва специализирана подкрепа на бежанци и мигранти за трудовата им реализация, както и на работодатели за откриване на подходящи кандидати за техните свободни работни позиции.

През октомври 2025 г. ФАР организира и проведе първата си специализирана Трудова борса за бежанци и мигранти. Събитието събра на едно място над 100 лица, търсещи работа и произхождащи от повече от 10 различни държави, и 15 работодатели, които представиха над 150 свободни работни места. Борсата се утвърди като ключово пространство за директен контакт, създаване на възможности за заетост и практически стъпки към устойчива интеграция.

Платформа за заетост Migrantlife.bg

Фондация за достъп до права продължи активното развитие и надграждане на специализираната си платформа Migrantlife.bg, която успешно свързва търсещи работа бежанци и мигранти с отговорни работодатели в цялата страна.

В контекста на нарастващите нужди на българския пазар на труда, чрез платформата се осигурява достъп до актуални възможности за заетост и се насърчава икономическата самостоятелност и устойчивата социално-икономическа интеграция на чужденците в България.

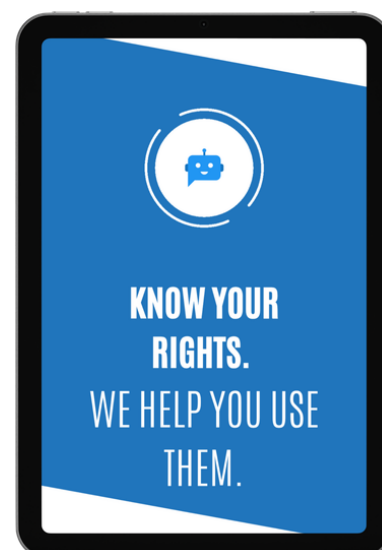

Информационни кампании и инициативи за гражданско ангажиране

КАМПАНИЯ #ПознайПраватаСи

През първата половина на 2025 г. ФАР стартира кампания за превенция и защита на деца от миграционно задържане, в изпълнение на проект „RELEASE – Защита на деца мигранти от задържане чрез Харта на ЕС“.

Аудио-визуалните материали с информация за деца мигранти в България, преведени на 7 езика, са публикувани на Refugeelight.bg.

КАМПАНИЯ #ИматеПравата

През юни 2025 г. кампанията на ФАР #ИматеПравата/#YouHaveRights бе посветена на Международния ден на бежанеца – 20 юни и се проведе с подкрепата на Агенцията на ООН за бежанците (UNHCR Bulgaria). Кампанията повиши осведомеността по ключови теми, като правото на българско гражданство, образование и достъп до пазара на труда за лица със статут на бежанец или хуманитарен статут, лица без гражданство, с постоянно или дългосрочно пребиваване, както и за хора с български произход.

Информационни кампании и инициативи за гражданско ангажиране

ФЕСТИВАЛ „ДЕМОКРАТИЧНА МОЗАЙКА“

На 26 и 27 септември 2025 г. в София ФАР взе участие във фестивала „Демократична мозайка“, организиран от Български център за нестопанско право в партньорство с Форум гражданско участие и Национален младежки форум. По време на двудневното събитие екипът на ФАР представи платформите refugeelight.bg и migrantlife.bg за достъпна правна подкрепа на мигранти и бежанци и ангажира широката публика по темите за приобщаването, солидарността и защитата на човешките права. Участието във фестивала затвърди ангажираността на ФАР към изграждането на приобщаващо общество и подкрепата за гражданския сектор.

КАМПАНИИ #ДавамеШанс и #ПревърниШансавУспех

През 2025 г. ФАР осъществи информационната кампания „Даваме шанс“. Основната ѝ цел беше повишаване на обществената осведоменост относно трудовата интеграция на бежанците и мигрантите, както и насърчаване на социалното им включване чрез разкриване на техния професионален потенциал.

Като част от кампанията бяха заснети и публикувани на платформата Migrantlife.bg редица видеа с лични истории на успешно интегрирани чужденци и отговорни работодатели. Чрез споделения опит на работодателите и историите на самите работници, инициативата популяризира добрите практики, преодолява предразсъдъците на пазара на труда и показва реалните ползи от предоставянето на равни възможности за заетост.

Проект SUN: Осигуряване на правата, гарантирани от Хартата за основни права на ЕС на непридружените и разделените деца бежанци (SUN)_(приключил)

През март 2025 г. Фондация „Достъп до права – ФАР“ успешно приключи 24-месечния международен проект SUN (Safeguarding Unaccompanied and Separated Children's Rights through the EU Charter of Fundamental Rights), стартирал на 1 април 2023 г. По проекта ФАР бе водеща координационна организация в партньорство с ARSIS (Гърция), Tdh (Румъния), NIDOS (Нидерландия), Sirius Network (Белгия), Volontarius (Италия) и CCAR (Испания), с финансовата подкрепа на програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV) на Европейската комисия.

Проектът бе насочен към ефеФинални събития:

·Обменно посещение и партньорска среща (12 март 2025 г.): ФАР посрещна европейските си партньори в София за обмяна на опит и посещения в Сигурните зони за непридружени деца към Регистрационно-приемателния център – София на ДАБ.

·Заклучителна международна конференция (13 март 2025 г.): В Аулата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ се проведе финалната конференция с над 70 участници от държавни институции, академичните среди и международни организации. Представени бяха ключовите резултати от проекта: аналитичния доклад „Анализ на нуждите от обучение и добри практики за закрила правата на непридружените и разделените деца бежанци и мигранти“, както и разработения по проекта Наръчник за професионалисти.

ктивното прилагане на правата по Хартата на основните права на ЕС спрямо изключително уязвимата група на непридружените и разделените деца бежанци и мигранти и обхвана широк кръг от професионалисти и представители на гражданския сектор, институции за правата на човека и самите бежански общности.

Проект "Достъп до трудова заетост на бежанци и мигранти" (приключил)

(Финансиран от Български фонд за жените и Европейския съюз)

През 2025 г. ФАР успешно приключи проект "Достъп до трудова заетост на бежанци и мигранти", насочен към повишаване на осведомеността относно основните права на търсещите и получилите международна закрила, лицата с временна и субсидиарна закрила, както и мигрантите при достъпа им до българския пазар на труда.

В рамките на проекта бяха проведени серия от информационни сесии и индивидуални юридически и социални консултации с участието на адвокати по бежанско и миграционно право, социални и трудови медиатори. Разширена бе интерактивната карта на Refugeelight.bg на доставчиците на услуги в подкрепа на чужденците, осигуряваща бърз и улеснен достъп до ключови ресурси и организации в страната. Осъществена бе целева кампания за повишаване на обществената осведоменост, популяризираща ползите от трудовата интеграция на бежанците и мигрантите у нас.

На 27 февруари 2025 г. ФАР и Дирекция „Бюро по труда“ – Добрич проведе хибридна информационна сесия на тема „Трудова заетост: възможности и права“. Събитието запозна бежанци и мигранти с програмите за заетост на Агенцията по заетостта, техните трудови права в България и възможностите на платформата Migrantlife.bg.

**ПРОЕКТ:
„АДРЕС ЗА ДОСТЪП: ПЪТЯТ КЪМ СОЦИАЛНО
ВКЛЮЧВАНЕ В СОФИЯ“**

ОРГАНИЗАЦИЯТА-БЕНЕФИЦИЕНТ :
ФОНДАЦИЯТА ЗА ДОСТЪП ДО ПРАВА - ФАР
ПАРТНЬОРИ:
• РАЙОН „ВРЪБНИЦА“
• РАЙОН „КРАСНО СЕЛО“
• РАЙОН „НОВИ ИСКЪР“

Проект „Адрес за достъп: Пътят към социално включване в София“ (приключил)

(Изпълнен с подкрепата на Столична община по Програма „Европа“ 2025)
Проектът се осъществи за периода юли – декември 2025 г. от ФАР в партньорство с районните администрации на Столична община – Район „Връбница“, Район „Красно село“ и Район „Нови Искър“. Основната му цел бе улесняване на социалното включване на бежанците в столицата чрез преодоляване на административните пречки за регистрация и осигуряване на достъп до трудови права.

В рамките на проекта бяха постигнати следните основни резултати:

- Разработени ресурси: Създадена бе специализирана Информационна книжка за адресната регистрация и служебния адрес в България, на 6 езика, служеща за практическо ръководство за бенефициентите и институциите.
- Проведени събития: Организирани бяха информационни сесии за бежанци, трудова борса за директна връзка с работодатели, както и кръгла маса и конференция с участието на експерти, районни администрации и ключови заинтересовани страни за обсъждане на системните предизвикателства и добри практики.

Проект „От „Жертва“ към „Победител“: Подкрепа за бежанци, жертви на насилие, основано на пола“ (продължаващ)

Проектът се изпълнява с финансовата подкрепа на Българския фонд за жените и Европейския съюз. Инициативата е насочена към създаване на ефективни механизми за

защита, ранно идентифициране и специализирана подкрепа за търсеци и получили закрила лица, преживели насилие, основано на пола.

В рамките на проекта ФАР разработи специализирана методология, практически инструменти и методически материали за експертите в сектора, включващи:

- Насоки за идентифициране на жертви на насилие;
- Инструменти за оценка и определяне на индивидуалните потребности;
- Модел за индивидуален план за управление на случая (case management);
- Примерен формуляр за обратна връзка относно качеството на ползваните услуги.

Всички разработени ресурси са със свободен достъп на официалната страница на проекта.

В подкрепа на практическата работа на специалистите на първа линия, на 18 септември 2025 г. в София ФАР проведе първото от серия обучения. Събитието беше посветено на прилагането на новата методология за своевременно идентифициране, насочване и осигуряване на защита за лица, преживели насилие, основано на пола.

RELEASE Project pRotecting migrant chiLdrEn AgainSt detention through the EU Charter

Проект RELEASE: Защита на деца мигранти от задържане чрез Хартата на ЕС (продължаващ)

Проектът RELEASE се изпълнява от ФАР в партньорство с Международната комисия на юристите (ICJ-EI) и организации от още 5 държави от ЕС (Белгия, Гърция, Малта, Полша и Чехия). Основната му цел е предотвратяване на имиграционното задържане на деца чрез насърчаване на алтернативни мерки и водене на стратегически съдебни дела.

Ключови дейности:

Обучения и менторство: Провеждане на национални и международни уъркшопи за адвокати и правни експерти за развитие на умения за водене на стратегически съдебни дела.

Ресурси за юристи: Публикуване на практическо „Ръководство за стратегическо водене на дела“ за международни средства за правна защита срещу задържането на деца.

Информационни кампании: Заснемане на видео интервюта с правозащитни адвокати и публикуване на достъпни аудио-визуални материали за деца мигранти на платформата Refugeelight.bg (преведени на 7 езика).

Заклучителни събития: Разпространение на добри практики и застъпничество на ниво ЕС във връзка с новия Пакт на ЕС за миграцията и убежището.

Проектът е финансиран по програма Програма „Граждани, равенство, права и значения“ (CERV) на ЕС.

2025 г. затвърди позицията на Фондация за достъп до права – ФАР като водеща организация в защитата на правата на бежанците, мигрантите и лицата без гражданство в България. Постигнатите резултати – от стратегическите съдебни победи, през хилядите предоставени правни консултации, до разширяването на дигиталните услуги и трудовата интеграция – са плод на последователна и всеотдайна работа в динамична и не винаги благоприятна среда.

Екипът на ФАР изказва искрена благодарност на своите партньори и донори – Върховния комисариат за бежанците на ООН (ВКБООН), Българския фонд за жените, Европейската комисия по програма „Граждани, равенство, права и ценности“ (CERV), Столична община по Програма „Европа“, както и на всички международни и национални партньорски организации, институции и колеги, чиято подкрепа направи възможно постигнатото през годината. Особена благодарност дължим и на нашите доброволци, стажанти и на всеки член на екипа, чиято отдаденост стои зад всеки един резултат в този доклад. Не на последно място, благодарим на хората, които потърсиха помощта на ФАР – тяхното доверие е причината и смисълът на нашата работа.

Пред 2026 г. ФАР поставя амбициозни цели: задълбочаване на стратегическото застъпничество пред национални и европейски институции, разширяване на дигиталните инструменти за достъп до права и работа, укрепване на трудовото посредничество и продължаване на партньорството с ВКБООН, Български фонд за жените, Европейската комисия, Финансовите механизми на ЕИП и Норвежкия финансов механизъм и други по нови проектни инициативи. Ключов приоритет остава и задълбочаването на сътрудничеството с работодатели, други лицензирани трудови посредници, организации на работодатели и на работници, както и с широк кръг от професионалисти, работещи пряко с мигранти и бежанци. В условията на свиващо се финансиране и нарастваща сложност на предизвикателствата пред бежанците, мигрантите и лицата без гражданство, ФАР остава последователен в мисията си – да превръща правата от теория в реална, работеща защита за най-уязвимите хора в България.

Свържете се с нас

Фондация за
достъп до права
Foundation for
Access to Rights

office@farbg.eu

www.farbg.eu

www.refugeelight.bg

www.migrantlife.bg

